

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ
ІНСТИТУТ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ НАПН УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ВСЕУКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО «РІДНА ШКОЛА»
AUTONOMOUS UNIVERSITY OF ZACATECAS (MEXICO)
EUROPEAN INSTITUTE OF FURTHER EDUCATION (EIDV) (SLOVAKIA)
ISRAEL TRAUMA COALITION (ISRAEL)
Sky Tel OÜ (Estonia)

DOI <https://doi.org/10.59647/978-617-520-999-8/1>

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

VII Міжнародної конференції

**Актуальні проблеми освітнього
процесу в контексті європейського вибору України**

14 листопада 2024 року

Київ
Видавництво Ліра-К
2025

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Київського національного університету будівництва і архітектури
(протокол № 27 від 29 листопада 2024 р.)*

Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України: матеріали VII Міжнародної конференції (14 листопада 2024 року). – Київ : Видавництво Ліра-К, 2025. – 728 с.

ISBN 978-617-520-999-8

У матеріалах VII Міжнародної конференції «Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України» висвітлюються актуальні питання професійної (професійно-технічної) освіти: вітчизняний та зарубіжний досвід; психолого-педагогічне забезпечення освітнього процесу; сучасні виклики; сучасні проблеми викладання інженерно-технічних та гуманітарних дисциплін.

Матеріали конференції розраховані на науково-педагогічних, наукових працівників у галузі педагогіки, психології, соціології, викладачів, аспірантів, студентів, а також на соціальних педагогів, соціологів, практичних психологів і соціальних працівників.

*За зміст поданих матеріалів несуть відповідальність
їх автори.*

УДК 37.09

3. Локшина, О. Європейський освітній простір як інтеграційна перспектива української освіти. *Український Педагогічний журнал*. 2024. № 2. С. 6–19.

4. Пригодій М. А. Методичні аспекти проведення навчальних занять на основі застосування цифрової платформи. *Модернізація змісту професійної освіти в умовах євроінтеграції України – 2024*: матер. IV Всеукр. наук.-практ. онлайн-конф. (м. Київ, 17 квітня 2024 р.). Київ: ДНУ «ІМЗО», 2024. С. 19–21.

5. *Тенденції розвитку шкільної освіти в країнах ЄС, США та Китаї*: монографія / О. І. Локшина, А. П. Джурило, О. З. Глушко, С. М. Кравченко, Н. В. Нікольська, М. М. Тименко, О. М. Шпарик; за заг. ред. Локшиної О.І. [Електронне видання]. Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2021. 257 с.

6. Die Schul-Cloud: Digitale Lernangebote für den Unterricht [Електронний ресурс]. *Bundesministerium für Bildung und Forschung*. URL: <https://www.bmbf.de/bmbf/de/home/documents/die-schul-cloud-digitale-lernangebote-fuer-den-unterricht.html> (дата звернення: 12.11.2024).

7. Gitschthaler M., Kast J., Corazza R., Schwab S. Resources for Inclusive Education in Austria: An Insight Into the Perception of Teachers. *Resourcing Inclusive Education (International Perspectives on Inclusive Education / Goldan J., Lambrecht J., Loreman T. (Eds.). 2021. Vol. 15. pp. 67–88. DOI: <https://doi.org/10.1108/S1479-363620210000015007>*

8. Willkommen bei Educa.ch. *Educa.ch*. URL: <https://www.educa.ch/de> (дата звернення: 12.11.2024).

УДК 811.161.2'373

Гадай Елла Костянтинівна,

здобувачка вищої освіти на першому (бакалаврському) рівні,
група 24-б, факультет архітектури і містобудівництва

Київського національного університету
будівництва та архітектури;

Репіна Ірина Юрївна,

доцентка кафедри мовної підготовки і комунікації
Київського національного університету
будівництва та архітектури;

Борисенко Олена Іванівна,

викладачка-методистка кафедри іноземних мов
Черкаського державного бізнес-коледжу

ВПЛИВ ІСТОРИЧНИХ ПОДІЙ З ВИКОРИСТАННЯМ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ НА ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛЕКСИКИ

Мова народу є невичерпним джерелом для вивчення, а кожне слово має свою історію. Мова росте і розвивається, пристосовується і змінюється, проходячи крізь соціальні та історичні процеси. За час свого розвитку

українська мова взаємодіяла з багатьма європейськими, а тому кожна з цих мов мала вплив на формування нашої лексики. Наша сьогоднішня мета - дослідити коріння слів, провести паралелі з німецькою мовою, яка, здавалось би, є надто далекою від нашої за своєю синтаксичною структурою та лексичним складом.

Українська і німецька мови належать до різних мовних груп. Так, перша належить до слов'янської, а друга – до германської. Однак обидві мають спільне індоєвропейське коріння, як і інші мови цієї сім'ї. Однією з мов, яка має спільне коріння з німецькою та українською, є латина. Однак з нею названі мови навіть не схожі.

Протягом століть українці контактували з різними культурами та мовами, тому ця взаємодія мала значний вплив на розвиток мови... Ще до Київської держави східні слов'яни часто вступали в контакт з германськими племенами у формі спілкування, тобто за допомогою мов, зокрема під час торговельних перевезень, оскільки багато основних шляхів йшло через Київ. Ще однією причиною взаємопроникнення елементів однієї мови в іншу були воєнні дії чи політичні взаємозв'язки. Такі ж стосунки продовжилися до чотирнадцятого століття. В цей час йде запозичення простих, розмовних, повсякденних слів та виразів. Найінтенсивніший культурний і мовний обмін між українцями та німцями відбувся за часів Австро-Угорської імперії, до складу якої входила Галичина. Відтоді до дев'ятнадцятого століття через Магдебурське право використання німецької мови виросло у рази, тому зараз неможливо знайти хоча б одне слово зі сфери виробництва, де немає німецького коріння. Ще одним масовим джерелом розповсюдження мови стали дві світові війни, які пройшлися по території України. Під час першої війни - то було у формі військової повинності чоловіків, а під час другої - через окупацію та оstarбайтерство. Всі ці події сприяли частковому вкрапленню німецької лексики в тіло української мови, але через масову русифікацію за часів СРСР багато з тих слів наразі більше не використовуються.

Ще одним важливим фактором наповнення української мови словами з німецької лексики був культурний обмін. Німецька література, філософія та музика мали великий вплив на українську інтелігенцію. Переклади творів німецьких письменників та філософів (Гете, Шиллер, Кант) українською мовою також сприяли появі нових слів і термінів у літературі та науці.

Цікавим є той факт, що на сайті *Kleine Prinz in hundert Sprach* можна знайти старий запис, який був зроблений у Львові під час другої світової війни: у ньому відчувається наявний акцент галицької німецької.

Історія визначення запозичених слів в германській групі розвивалась поступово. Так, Іван Котляревський після тексту поеми «Енеїда» додав

словничок іншомовних слів, шістдесят п'ять з яких були позначені як німецькі. Крок за кроком мовознавцям завдяки своїм ретельним дослідженням вдалося розширити список слів, що мали німецьке походження. Ця кількість досягла шести тисяч, але вже зараз українські лінгвісти налічують (важко повірити!) аж від 1500 до 2000 запозичених слів з німецької мови. Тобто приблизно кожне 125-те слово в українській мові має германське коріння. Такі слова називають германізмами, тобто слова, вирази, які були запозичені з німецької мови, перекладені чи створені на її основі та були інтегровані в нашу мову.

Прикладами повсякденних германізмів є *фарба, пензлик, вата, шланг, шлагбаум, шина, ширма, штрих, шпиталь, краватка, рюкзак, цех, брюки, шнур, пендель тощо*.

Прикладами українізмів з німецької мови, крім наведених, є:

Вартовий - це звичне для нас слово походить від німецького дієслова *warten* (чекати), яке було перетворене на іменник.

Гетьман - походить від слова *Hauptmann* (головний). Далі це слово потрапляє до Чехії і стає *hejtman*, яке приходить до Великого Князівства Литовського і використовується у ролі головнокомандувача.

Ганок - в німецькій мові є таке слово, як *Gang* (вхід), згодом це слово було запозичене поляками і означає поріг. В нас же воно означає привхідну територію.

Мандрівник - походить від слова *wandern* (блукати), бродити і *wandeln* (блукати, прогулюватися). Перша літера була помилково прочитана, як «м» а не «в».

Пляшка- запозичено від слова *Flasche* (бутель).

Бухгалтер- це слово складається зі слів *buch* (книга) та *halter* (тримач), тобто тримач книг чи носій книг.

Швendraтись – слово з розмовної лексики; виникло на основі запозичення німецьких слів *verschwenden* (марнувати), *Verschwender* (марнотратець) і *schwinden* (убувати, зникати).

Дрюкати (набридати) – слово з розмовної лексики; походить від слова *drücken* (натискати, давити).

Зирити- розмовне слово, створене на основі *sehen* (дивитися); отримало звичний для нашої мови інфінітивний суфікс -ти.

Німецькі запозичення можуть здаватися малопомітними для пересічного носія мови, але насправді вони мають глибоке коріння та справляють важливий вплив на розвиток української лексики. Ці слова нагадують нам про історичні взаємозв'язки між народами та культурами, які завжди сприяли збагаченню мов та удосконаленню зв'язків між країнами.

Список використаних джерел

1. О. Г. Муромцева. Германізм // Українська мова : енциклопедія / НАН України, Інститут мовознавства ім. О.О. Потебні, Інститут української мови; ред. В.М. Русанівський [та ін.]. — К. : Українська енциклопедія, 2000.
2. Лопушанський В.М., Пиц Т. Б. Німецькомовні лексичні запозичення в говорах Західної України: Навч. посібник для студ. III—V курсів фак. ром.-герм. філ. — Дрогобич: Відродження, 2000.
3. Тарас Пиц м. Дрогобич До історії дослідження німецьких запозичених слів в українській мові 2013.
4. Акуленко В.В. Німецький вплив на розвиток української мови: проблеми методології // Мовознавство. — 1997. — № 1. — С. 12–19.
5. Гвоздяк О. Запозичення з німецьким етимомом у структурі українських говірок Закарпаття // Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства. — Ужгород, 2008. — Вип. 12. — С. 116–118.
6. Давиденко О.М. Фоно-орфографічна асиміляція німецьких запозичень в українській мові (на основі лексики роману П. Козланоюка «Юрко Крук») // Питання романогерманської філології та методики викладання іноземних мов. — 1975. — Вип. 2. — С. 106–110.
7. <https://goroh.pp.ua/>

УДК 796.01

Гасанова Саїда Фарухівна,

кандидат наук з фізичного виховання і спорту,

доцент кафедри фізичного виховання і спорту

Київського національного університету

будівництва та архітектури;

Беженар Павло Вікторович,

здобувач вищої освіти навчальної групи ФВСм-24,

Київського національного університету

будівництва та архітектури

ВИХОВАННЯ ВОЛЬОВИХ ЯКОСТЕЙ СПОРТСМЕНА В ПРОЦЕСІ ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ

Успішні спортивні досягнення залежать не тільки від фізичних можливостей, але й від розвинених вольових якостей, таких як витривалість, самоконтроль, рішучість, наполегливість і здатність долати труднощі. В умовах постійної конкуренції та високих вимог до результатів вольові якості стають ключовими для досягнення успіху. Формування цих якостей є важливим не тільки для професійних спортсменів, а й для людей, які займаються фізичною культурою на аматорському рівні, оскільки вольові риси

<i>Nataliia Vasylyshyna</i>	
VITAL IMPORTANCE OF TEACHING BUSINESS ENGLISH TO UNIVERSITY STUDENTS MAJORING FOR THE SPECIALTY 292 “INTERNATIONAL BUSINESS” IN 21-ST CENTURY.....	61
<i>Височанська Анна Василівна</i>	
ПАРТНЕРСТВО ОСВІТИ ТА ІННОВАЦІЙ.....	62
<i>Вітрук Ольга Євгенівна, Сало Вікторія Василівна, Тимченко Аліна Олексіївна</i>	
ПСИХОЛОГІЧНА АДАПТАЦІЯ СТУДЕНТІВ ПЕРШОГО КУРСУ ДО НАВЧАННЯ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ.....	66
<i>Вовк Богдан Іванович</i>	
ДУАЛЬНА ОСВІТА: УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ ТА ЗАРУБІЖНІ ПРАКТИКИ ..	70
<i>Войтенко Оксана Антонівна, Литнев Антон Олегович</i>	
СКРИНІНГ ТА ТЕСТУВАННЯ СПЕЦИФІЧНИХ ВИДІВ СПОРТУ	72
<i>Войтенко Оксана Анатоліївна, Пікущий Данило Романович</i>	
ВИТРИВАЛІСТЬ СПОРТСМЕНА І МЕТОДИКА ЇЇ УДОСКОНАЛЕННЯ В СХІДНИХ ЄДИНОБОРСТВАХ.....	76
<i>Войтенко Олена Василівна</i>	
ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЯК ЧИННИК ПРОФЕСІЙНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ.....	80
<i>Вольф Олександр Олександрович</i>	
ТРЕНІНГ ПРОТИ АГРЕСИВНОСТІ ЯК СУЧАСНИЙ ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ПРАВОПОРУШНИКАМИ. ДОСВІД НІМЕЧЧИНИ.....	83
<i>Вороніна-Пригодій Дар'я Анатоліївна</i>	
ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ ДЛЯ ІНКЛЮЗІЇ ТА ІНТЕГРАЦІЇ.....	86
<i>Гадай Елла Костянтинівна, Репіна Ірина Юрївна, Борисенко Олена Іванівна</i>	
ВПЛИВ ІСТОРИЧНИХ ПОДІЙ З ВИКОРИСТАННЯМ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ НА ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛЕКСИКИ.....	89
<i>Гасанова Саїда Фарухівна, Беженар Павло Вікторович</i>	
ВИХОВАННЯ ВОЛЬОВИХ ЯКОСТЕЙ СПОРТСМЕНА В ПРОЦЕСІ ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ.....	92

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
В КОНТЕКСТІ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ УКРАЇНИ

Збірник матеріалів

VII Міжнародної конференції

(Київ, 14 листопада 2024 року)

Керівник видавничого проєкту *Віталій Зарицький*

Підписано до друку 03.01.2025. Формат 60x84 1/16.
Папір офсетний. Друк офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Умовн. друк. аркушів – 42,31. Обл.-вид. аркушів – 35,24.
Тираж 300

Виготовлювач: ТОВ «Видавництво Ліра-К»
Свідоцтво № 3981, серія ДК.
03142, м. Київ, вул. В. Стуса, 22/1
тел.: (050) 462-95-48; (067) 820-84-77
Сайт: lira-k.com.ua, редакція: zv_lira@ukr.net